AUT, XLV, 2007, p. 139-167

DIN OICONIMIA BANATULUI

de

Vasile FRĂȚILĂ

Câteva probleme de terminologie

Termenul *oiconim* (< gr. *οικος* „casă") se subordonează hiperonimului *toponim* (gr. *τόπος* „loc"), care are rolul de a numi un loc geografic pe care îl individualizează. În timp ce clasa sau grupa toponimelor include şi toponimele minore (în germ. *Flurnamen*) şi hidronimele, aşadar obiecte geografice nelocuite, termenul *oiconim* (în germ. *Siedlungsname*) se referă doar la obiectele geografice locuite de om în momentul actual sau la orice alt moment care trimite la timpul în care acestea au fost locuite. Prin urmare, unele toponime minore au putut denumi cândva o fostă localitate care în momentul de faţă este nelocuită, aşa încât şi ele pot avea valoarea unui oiconim. Acestor aşezări dispărute, denumite în germană *Wüstungen* (< *wüst* „pustiu, deşert, necultivat, părăginit"), le corespunde termenul *Wüstungsnamen*[1], care în română s-ar putea traduce prin *exoiconime*.

Acelaşi lingvist german[2] foloseşte termenul *toponim* ca gen proxim (germ. *Oberbegrift*) cu ajutorul căruia sunt denumite realităţile (particularităţile) scoarţei pământului care îşi găsesc întrebuinţarea în scopul cartografierii. După el, toponimele pot fi împărţite în următoarele grupe:

1. obiectul geografic este populat şi locuit;
2. obiectul geografic nu este populat şi nu este locuit;
   a. în acest caz este vorba de uscat (= pământ);
   b. în acest caz este vorba de apă;

[1] Vezi Albrecht Greule, *Siedlungsnamen*, în *Namenarten und ihre Forschung. Ein Lehrbuch für das Studium der Onomastik*, Hamburg, Baar, 2004, p. 383-384 (herausgegeben von Andrea Brendler und Silvio Brendler).

[2] Idem, *Die Lexicographie der deutschen Ortsnamen*, în *Studien zur neuhochdeutschen Lexicographie*, Bd. 5, Hildesheim: Olms (1984), p. 135-157 (herausgegeben von Herbert Ernst Wiegand).

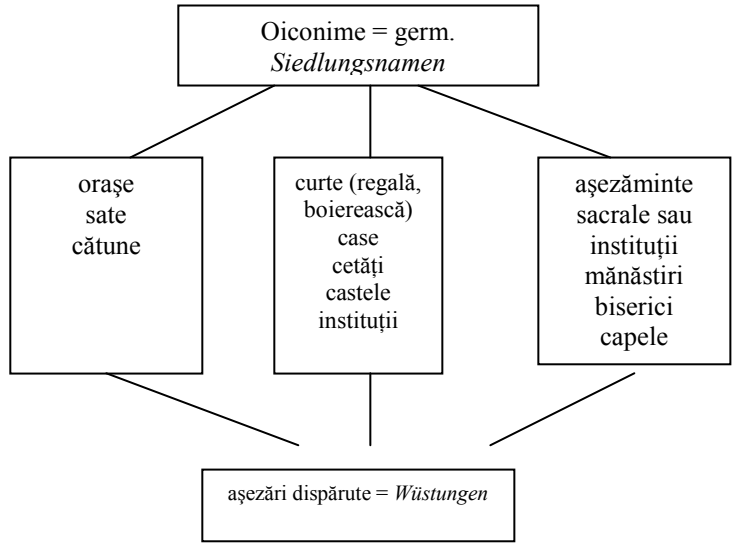
BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

3. obiectul geografic cuprinde un teritoriu mare;
4. obiectul geografic este o cale de comunicaţie.

Acestei clasificări, după Greule, îi corespund următoarele clase de nume şi termeni:

1. nume de locuri în sens strict (= nume de localităţi = oiconime = germ. *Siedlungsnamen*);
2. a. nume de loc în sens larg (= *Flurnamen*);
2. b. nume de ape (hidronime = germ. *Wassernamen*);
3. regionime (= germ. *Landschafts-* und *Raumnamen*);
4. căi de comunicaţie şi nume de străzi (= germ. *Wege-* und *Straßennamen*).

După el, numele de loc în sens restrâns sau oiconimele pot fi reprezentate sub următoarea schemă:

În studiul de faţă ne vom ocupa numai de numele de localităţi actuale din Banat, cuprinzând în afara celor două judeţe: Timiş şi Caraş-Severin şi aşezările din jud. Arad situate la sud de Mureş şi din jud. Mehedinţi de la intrarea Dunării în ţară (comunele Svinița, Plavişevița, Ieşelnița), până la Orşova inclusiv.

1. OICONIME PROVENITE DIN APELATIVE TOPICE

Această categorie de oiconime este formată din cuvinte comune care fac referire la anumite caracteristici ale terenului, ale spaţiului geografic în care se află o localitate sau alta. Însuşiri precum forma, aşezarea, culoarea sau aspectul exterior al locului pot sta la baza denominaţiei unui toponim. Desigur că alături de unele toponime care au la

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

baza denominației un apelativ existent în limba română se găsesc şi altele care îşi au originea în apelative topice ale populațiilor cu care românii au venit în contact (şi care au fost date de acestea: slavi, unguri, germani etc.)[3].

În cele ce urmează vom discuta în ordine alfabetică oiconimele bănățene actuale provenite de la apelative topice referitoare la configurația terenului (ridicături sau adâncituri de teren, compoziția solului sau la alte caracteristici ale terenului, la apă şi umiditatea terenului etc.). Vom indica prima atestare documentară sau, acolo unde este necesar, şi alte atestări. Amănunte privind atestările documentare se pot găsi la Suciu, I-II, în DTB I-VIII şi la Crețan-Frățilă.

ARSÚRI, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare în 1921: *Arsuri* (DTB I 25-26).

Et.: ***arsură*** s.f. (pl.) 'loc unde a ars pădurea, fără intervenția omului, sau pădure arsă cu scopul de a face curătură', 'loc fără vegetație', 'ridicătură stearpă de pe deal, muche golaşă' (DELR I 92), 'coastă pietroasă a unui deal' (CADE; Ioniță, *Glosar* 17) (< lat. *arsura*).

BÁRA, sat, comuna Bara – TM. Prima atestare: 1367 *Bara*, mocirlă (terra aquosa). Alte atestări; 1440 *Bara*, 1825, 1851 *Barra*, 1913 *Barafalva* (Suciu I 58).

Et.: ***bară*** s.f. 'noroi, mocirlă, băltoacă' (DSB III 28-29), 'loc băltos, cu noroi, cu mocirlă' (DELR II 187) (< scr. *bara* 'idem', Gămulescu, *Elemente* 83; DA; CADE). După Poghirc, ILR II 336, drom. *bară* 'loc mlăştinos' este un termen autohton înrudit cu alb. *bërrak(ë)* 'teren mocirlos'. (vezi şi DTB I 41; Crețan-Frățilă 89).

BĂILE HERCULÁNE, oraş – CS. Numele popular: *băń.* Este menționat documentar ca stațiune balneoclimaterică deja în anul 153 d.Hr. cu numele *Ad aquas Herculis sacras*, precum şi *Ad Mediam*, *Aquae ad Mediam* (Suciu I 61). Numele german în timpul Imperiului habsburgic a fost *Warmes Baad*, *Warmes-bad*, *Warmebaad* (DTB I 48), adică 'baia caldă' sau *Hercules Bad* 'Baia lui Hercule', cel maghiar *Herkulesfűrdő* (< magh. *fűrdő* 'baie'), sau *Herculesi melegfűrdő* (< magh. *melegfűrdő* 'baie caldă' < *meleg* 'cald' + *fűrdő* 'baie'), iar cel latinesc *Mehadiensis Thermae* 'Băile (termale) ale Mehadiei'.

[3] Pentru oiconimele de origine slavă provenite din apelative referitoare la diversele forme de teren, la compoziția solului, la apă şi umiditate, vezi V. Frățilă, *Oiconime de origine slavă în Banat*, în *Probleme de filologie slavă*, XV, Timişoara, Editura Universității de Vest, 2007, p. 160-171, iar pentru cele referitoare la vegetație şi la faună vezi idem, *Nume de localități de origine slavă în Banat*, în SCL, LIX, 2008, nr. 1, p. 123-134.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Et.: ***baie*** (pl. art.) ‘locul unde se scaldă cineva, scăldătoare’ (DA), ‘loc cu izvoare tămăduitoare’ + determ adj. *herculane*.

BÍGĂR, sat, comuna Berzasca – CS. După Suciu I 78, satul a fost întemeiat în 1826 şi până în 1926 apare cu numele *Schnellersruhe*, după numele generalului A. Schneller, guvernatorul militar al Timişoarei. La 1913, alături de numele german *Schnellersruhe*, este consemnat şi cel unguresc *Bigér*, care îl reproduce pe cel românesc: Bigăr.

Et.: s.n. (regional, Banat), neînregistrat de dicţionare (nici de DSB, III *ba – bizui* şi nici de DELR II, litera B), dar cunoscut în culoarul Timiş-Cerna, cu sensul de ‘izbuc’, ‘loc unde apa apare la suprafaţă cu clocot’, ‘unde fântâneşte apa, ţâşneşte apa din pământ’, precum şi în Clisura Dunării, la Berzasca (Neiescu, *Berzasca* 302) ‘locul unde apare la suprafaţă o apă subterană, într-o regiune carstică’. Termenul a avut impact în toponimia minoră din sudul Banatului, inclusiv în Valea Almăjului. Din Banat a trecut şi în Mehedinţi, unde cunoaşte acelaşi sens ‘locul unde apa apare la suprafaţă clocotind’, ‘izbuc’ dând naştere şi unor toponime (vezi DTB I 80-81; DTRO I 316; Marius Arbănaşi, *Toponimia submontană a Mehedinţiului*, teză de doctorat, Timişoara, 2005, p. 99). Ca apelativ, sub formele *bigor* (în macedoneană, în sârbă şi în bulgară), respectiv *bigorr* (în albaneză), se găseşte şi în Peninsula Balcanică. În meglenoromână *bigór*, s.m. are sensul de ‘piatră poncie care se taie uşor cu securea şi slujeşte la clădirea căminurilor’, precum şi ‘un fel de muşchi verde ce se face pe fundul văilor, pe pietre, vara, când apele scad’ (Capidan, *Megl.* III 38), iar în aromână **bigă* s.f., pl. *biguri* ‘rocă’ (Papahagi, DDA s.v. *bigă*²). Tot Papahagi, DDA trimite la top. *Biga* din hotarul localităţii Avdela, toponim ce desemnează o regiune cu ‘piatră poroasă şi ardezie suprapusă în straturi’ (GS II 396). În scr. *bigar* are sensul de ‘stalactită’, iar bg. *bigor* înseamnă ‘peşteră’. Întrucât apelativul se găseşte în Peninsula Balcanică doar la sârbi, bulgari şi macedoneni, precum şi la albanezi, Skok I 147 consideră că trebuie să fie preslav, de origine traco-iliră (vezi şi Sufleţel, *Termeni geografici*, 81; idem, *Termeni hidrografici* 74). După autorii DTB I 81, în română apelativul poate fi autohton, iar Ioniţă, *Contribuţii* II, 47-48, îl consideră unul dintre puţinele elemente traco-dacice transmise românei. Luând în consideraţie aria de răspândire a unor presupuse apelative slave vechi **bygrъ* şi *bychrъ* continuate în limbile slave de sud şi de vest, precum şi toponimele generate de acestea inclusiv în română şi albaneză), Udolph, *Studien* 430-434, conchide că acestea ar conduce spre nişte elemente preslave (cum crede Skok) sau spre nişte apelative şi nume slave relativ târzii.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

CÂMPÍA, sat, comuna Socol – CS. Prima atestare: 1829 *Straxa vel Sztrazsa*, *Lagerdorf vel Langofeld*. Alte atestări: 1840 *Langenfeld*, 1913 *Néramező*.

Et.: numele actual provine din subst. *câmpie* ‘câmp întins, şes’ (DA). Primul nume, *Straxa vel Sztrazsa*, provine din rom. *strajă* ‘loc unde stă un paznic, post de veghe’, ‘cetăţuie (situată la oarecare înălţime) în care se adăposteau odinioară străjerii’ (< sl. *straža*). Numele purtate anterior, date de autorităţile străine *Langenfeld* (< germ. *lang* ‘lung’ + *Feld* ‘câmp’) şi *Néramező* (< magh. *Néra* (hidronim de origine autohtonă) + *mező* ‘câmpie’) sunt o traducere a celui românesc. *Langendorf* (< germ. *lang* ‘lung’ şi *Dorf* ‘sat’) ar însemna deci ‘Satul lung’, iar *Langofet* este o redare „stâlcită” al lui *Langenfeld*.

CÂRŞIA RÓŞIE, sat, comuna Şopotu Nou – CS. Prima atestare datează din 1954 (Suciu I 156).

Et.: ***cârşă*** (cârşie) ‘stâncă, vârf muntos’ (< scr. *krš* ‘carst, stâncă’) + determ. adj. *roşie* (DTB II 80-81).

CÂRŞIE, sat, comuna Sichevița – CS. Prima atestare: 1954 (Suciu I 156).

Et.: *cârşie* ‘cârşă, stâncă’. Vezi *supra*.

COSTÍŞ, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu I 169).

Et.: subst. *costiş* ‘coastă de deal’ (cf. şi adj. *costiş* ‘înclinat, strâmb’) (DTB II 116).

CRÍVINA, sat, comuna Nădrag – TM. Atestări: 1470 *Krivina*, 1493 *Kirywyna*, 1510 *Krywyna*, 1851 *Krivina*, 1913 *Alsógőrbed* (Suciu I 117).

Et.: cf. s. reg. Mold.-Olt. *crivină* ‘desiş de mărăcini mari, cu arbori subţiri printre ei’ (Iodan, *Top. rom*. 130), ‘loc nisipos cu vegetaţie spinoasă’ (Porucic, *Lexicon* 170), ‘loc umed, mlăştinos’, ‘pământ lucrat, cultivat’. Având în vedere că ne aflăm în Banat, unde influenţa slavă, şi mai ales cea sârbească, a fost destul de puternică, ne-am putea gândi şi la un toponim slav **Krivina* (cf. scr. *krivina* ‘şerpuire, curbă’), un derivat de la adj. slav *krivŭ* ‘strâmb, curb, şerpuit’ + suf. *-ina*. Ne determină să gândim astfel faptul că oficialitatea maghiară l-a tradus prin *Alsógőrbed* ‘Strâmba de Jos’ (< magh. *alsó* ‘de jos’, ‘inferior’ + *gőrbe* ‘strâmb, curb’ + suf. top. *-d*) (Creţan-Frăţilă 284-285). Vezi şi *infra*.

CRÍVINA DE SUS, sat, comuna Pietroasa – TM. Prima atestare: 1514-1516 *Felső- Krywyna* alături de *Alsó- Krywyna*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Et.: *Crivina* (v. *supra*) + determ. adv. *de Sus*. Numele oficial purtat în timpul administrației maghiare îl traduce pe cel românesc: magh. *felső* 'de sus, superior', în opoziție cu magh. *alsó* 'de jos, inferior'.

CURMĂTÚRA, sat, comuna Sichevița – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu I 184).

Et.: subst. *curmătură* 'depresiune care curmă continuitatea unui munte, adâncitură transversală' (DA), 'depresiune, adâncitură pe culmea unui deal sau a unui munte; prăpastie între doi munți sau două dealuri; șa' (DEX) (< *curma* + suf. *-ătură*).

DSĹINA, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (DTB III 59).

Et.: s.f. *dólină* 'depresiune în formă de pâlnie, formată prin dizolvarea la suprafață a unor roci solubile' (DEX), 'vâlcea, vale mai mică', entopic viu în unele localități bănățene şi pe cale de dispariție în altele (< scr. *dolina* 'vale') (DTB III 59).

DULÉU, sat, comuna Fârliug – CS. Prima atestare: 1690-1700 *Duleg* <= Duleo > (Suciu I 212).

Et.: subst. reg. *duleu* 'fâşie de pământ la capătul câmpului', 'răzor între holdele arate' (Paşca, *Glosar* 26), 'drum de care' (TTRT *Sălaj* 115) < magh. *dűlő* 'drum de care, răzor'.

EZERÍŞ, localitate subordonată municipiului Reşița – CS. Numirea daco-română: *Arzizia*, *Aixis*, *Aizi*. Prima atestare documentară: 1319 *villa Egrus*. Alte atestări: 1360 *Egres*, 1418 *Egreus*, 1723 *Egris*, 1734 *Egerisch*, 1761 *Eseris*, 1828, 1851 *Ezeres* (Suciu I 223).

Et.: probabil un derivat cu suf. *-iş* de la *iezer* 'lac' (cf. scr. *jezerište* 'pământ mocirlos' (DTB III 109). După Kisch, *Siebenbűrgen* 278: magh. *Ezeres* 'der Tausender' < magh. *ezer* 'o mie'.

FÂNTÂNELE (fântânéle), sat, municipiul Arad – AR. Atestări: 1457 *Kysfalwd*, 1761 predium *Kisvenda*, *Kisveda*; 1788 *Engelsbrun*, 1802 *Engelsbrunn* (Suciu I 242; DTB IV 57). Până în 1932 s-a numit *Guttenbrunn*.

Et.: *fântânea* (dimin. de la *fântână*) 'izvor' (pl.). Forma actuală este de fapt un calc după germ. *Brunnen* 'fântână, puț, cişmea' (cf. *Engelsbrunn*). Prima formă atestată magh. *Kysfalud* = satul mic (< magh. *kis* 'mic'+ *falu* (= falva) 'sat' + suf. top. *-d*) a fost dată, probabil, pentru a se diferenția de *Satu Mare*, atestat la 1335 *Nogfalu* = *Nagyfalu*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

GÂRLIŞTE, sat, comuna Goruia – CS. Prima atestare: 1353 *Gerlystye*, *Gerlijsthe* (Suciu I 265).

Et.: subst. *gârliște* ‘loc unde un râu se pierde în gârlișoare şi se împrăştie în luncă’ (Porucic 41; DTB IV 99).

GRUNI[1], sat, comuna Belinț – TM. Atestări documentare: 1453 *Grwn*, 1471 *Grwon*, 1597 *Gruny*, 1598 *Grewny*, 1690-1700 *Grun*, 1717 *Grum*, 1799 *Grubin*, 1822 *Gruin*, 1828, 1851 *Gruin* (Suciu I 273).

Et.: subst. reg. Ban. *gruń* ‘bot de deal’, apoi *p. ext.* şi ‘deal’ (< lat. *grŭnnium* ‘rât de porc’ (DTB IV 146).

GRUNI[2], sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu I 273).

Et.: Vezi *supra* **GRUNI**[1].

HEZERÍŞ, sat, comuna Coşteiu – TM. Primele atestări: 1401 *Hegeres*, 1480 *Hegyeres*, 1851 *Hezeres* (Suciu I 289).

Et.: Numele popular [*iezeríş*] ne trimite la *iezer* ‘lac’ + suf. *-iş*. Cf. şi scr. *jezerište* ‘močvarno zemlište’ (pământ mocirlos) – Skok I 781, s.v. *jèzero* (DTB III 109, s.v. EZERIŞ). Vezi *supra* **EZERIŞ**.

IAZ, sat, comuna Obreja – CS. Primele atestări: 1480 *Yaaz*, 1597 *Jaaz*, 1785 *Jasch* (Suciu I 302).

Et.: subst. *iaz* ‘apă stăvilită, formând un lac artificial mai mic sau o băltoacă mai mare’, ‘deviația dintr-un râu spre a duce o parte din apă la moară’ (DTB V 28) (< v. sl. *jazŭ*).

IZVśR, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu I 313).

Et.: s.n. *izvor* ‘fir de apă subterană care iese la suprafața pământului; locul de unde izvorăşte o apă curgătoare’ (< sl. *izvorŭ* ‘idem’).

LrŃNCA ZÁICII, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu I 368). Primele atestări: 1956, 1965 (DTB V 175).

Et.: *luncă* (art.) ‘şes de-a lungul unei ape curgătoare caracterizat prin soluri aluvionare şi prin vegetație specifică; regiune inundabilă a unei văi; pădure formată din sălcii, răchită, anini, plopi pe malurile unei ape curgătoare; zăvoi’ (DLRM) + determ. antroponimic în genitiv: *Zaica*, probabil un hipocoristic slav sau românesc după model slav (cf. n. fam. rom. *Zaicu* (Iordan, DNFR), bg. *Zajko*, scr. *Zajka* (Grković 254).

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

MÁRGINA, sat, comună – TM. Primele atestări: 1365 *Margina*, 1366 *Marsina*, 1405 *Morsyna*, 1439 oppidum *Morsina* (Suciu I 378).

Et.: s. reg. *márgină* [*márźină*] ‘margine’, ‘partea extremă a unui teren, a unei regiuni’ (< lat. *margo*, *-inem*).

MĂGURI, sat aparţinător de municipiul Lugoj – TM. Primele atestări: 1448 *Magora*, 1557 *Maguri* (Suciu I 384).

Et.: subst. f. *măgură* (pl.) ‘deal mare izolat (tăiat de ape)’, ‘pădure situată pe un loc înalt’ (DEX).

OBÍŢA, sat, comuna Cornereva – CS. Primele atestări: 1956, 1965 (DTB VII 13).

Et.: < s. reg. *hobaie* ‘râpă’ (DLRM) + suf. *-iţă* sau, mai degrabă, *Ohabiţa* (cf. numele popular al satului *Ohabiţa*, aparţinător comunei Păltiniş – CS), atestat documentar sub numele *Ohabycha*, *Oghabica* (Suciu II 11; DTB VII 68-69) < top. **Ohaba* (< *ohabă* ‘moşie (ereditară), inalienabilă, scutită de impozite şi prestaţii’ – DLR) + suf. *-iţa* > *Ohăbiţa* > *Obiţa*, prin căderea lui *-h-* intervocalic (cf. *Mehadia* > *Međia* – DTB VII 13).

OBRÉJA, sat, comună – CS. Atestări: 1547 *Obrez*, 1563 *Obresye*, 1566 *Obresia*, 1588 *Obrezia*, 1592 *Alsó-Obresia*, 1628 *Obres*, *Obresya*, 1638 *Felső-Obresia* (Suciu II 6).

Et.: subst. reg. (prin sudul Transilvaniei) *obrejă* ‘loc neted ce rămâne după retragerea apelor unui râu’ (DLR) sau ‘culme stearpă pe un deal; loc înalt şi sterp’ (Iordan, *Top. rom*. 33).

ŚCNA DE FIER, sat, comună – CS, întemeiată 1760 cu colonişti veniţi din Ţara Românească (Suciu II 7). Alte atestări: 1828, 1851 *Eisenstein*, 1913 *Vaskő*.

Et.: subst. *ocnă* ‘mină’ + determinant substantival cu prepoziţie. Forma germană, *Eisenstein* ‘minereu de fier’ (< *Eisen* ‘fier’ + *Stein* ‘stâncă, rocă’) şi cea maghiară *Vaskő* (< magh. *vas* ‘fier’ + *kő* ‘piatră’) reprezintă traduceri ale celei româneşti.

OGÁŞU PÓDULUI sat, comuna Sichevița – CS. Prima atestare 1956 (DTB VII 61).

Et.: s.n. *ogaş*, entopic foarte productiv în toponimia bănăţeană, care desemnează un anumit tip de vale îngustă şi adâncă, folosit uneori în locul unui pârâu. Termenul nu este general bănăţean, ci îşi restrânge circulaţia, mai ales în zonele piemontane şi montane, în sudul Banatului şi pe valea superioară a Begheiului, unde a dat naştere la numeroase toponime (numai

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

în DTB VII acesta cuprinde peste 30 de pagini). Din sud-estul Banatului a pătruns şi în Oltenia vestică, unde a fost înregistrat atât ca apelativ, cât şi ca o parte componentă a unor nume de locuri (vezi DTRO V 22-38) + determ. subst. *pod* în genitiv.

OSTROV, sat, comuna Birchiş – AR. Atestări: Circa 1169 *Zygethffeö*, *Zigetfeu*, *Sigetfeu*, 1479 *Zygethfew*, 1510 *Zykethfew*, 1569 *Ostrow*, 1828, 1851 *Osztrov*, 1913 *Marossziget* (Suciu II 21).

Et.: s.n. *ostrov* 'insulă, îngrămădire de pământ, nisip sau nămol, mai ales în ape curgătoare, formând o insuliță, adesea plutitoare, acoperită de obicei cu vegetație (stuf, sălcii)' (DLR).

Primele atestări reprezintă forma oficială maghiară *sziget* 'insulă', care porneşte de la aceeaşi realitate: o insulă înconjurată de apele Mureşului; cf. şi denumirea maghiară din 1913 *Marossziget* 'Insula Mureşului' (DTB VII 88-89).

PÁDINA MÁTEI, sat, comuna Gârnic – CS. Atestări: 1804 *Padina Matje*, 1828 *Padinamatej* (Suciu II 24).

Et.: s.f. *padină* 'loc aproape plan sau uşor scobit (acoperit cu iarbă), aflat pe vârful unui munte sau al unui deal, între doi munți sau două dealuri, pe coastă ori chiar la poalele muntelui sau dealului', 'platou' (< bg. *padina*) (DLR) + determ. antrop. *Matei*.

PETROÁSA MÁRE, sat, comuna Victor Vlad Delamarina – TM. Apare atestat pentru prima oară în secolul al XVII-lea sub forma *Petroza*. Alte atestări: 1809 *Wécseháza*, 1828 *Vetseháza*, 1851 *Vecseháza* (Suciu II 41).

Et.: adj. substantivizat: *pietros*, fem. *pietroasa* '(despre terenuri, drumuri etc.) cu multe pietre, plin de pietre', '(despre pământ) care conține piatră; care este neproductiv, sterp (din cauza pietrelor)' (< *piatră* + suf. *-os*, *-oasă*; cf. lat. *petrosus*) (DLR) + determ. adj. *mare*.

PIETROÁSA, sat, comuna Pietroasa – TM. Atestări documentare: 1514-1516 *Petroza*, 1617 *Pijetroza*, 1717 *Petrovaz*, 1828 *Petrosza*, 1815 *Petrozu*, 1913 *Kőfalu* (Suciu II 43).

Et.: adj. substantivizat *pietroasă* (vezi *supra* **PETROASA MARE**). Toponimul oficial maghiar îl traduce pe cel românesc (magh. *kő* 'piatră' + *falu* 'sat'). Atestarea de la 1717 *Petrovaz* ar fi o 'sârbizare' a numelui românesc, fiind apropiat prin etimologie populară de antrop. *Petru* în sârbă: *Petrovac* (< *Petȁr* + *-ovac* (< *ov-ьc*)) (vezi Skok II 649, s.v. *Pẽtar*[2]).

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

PÉŞTERE, sat, comuna Constantin Daicoviciu – CS. Atestări: 1577 *Pestere*, 1584 *Pesthjere*, 1577 *Pestere*, *Flesó-Pestere*, 1585 *Pestire*, 1590 *Pestere,* 1690-1700 *Pestere*, 1717 *Pestera*, 1828, 1851 *Pestyere*, 1913 *Krassóbarlang* (Suciu II 36).

Et.: s.f. *peşteră* (pl.) ‘grotă, cavernă’. Numele maghiar oficial de la 1913 îl traduce pe cel românesc: cf. magh. *barlang* ‘Hőhle’, ‘peşteră’ (Kisch, *Siebenbűrgen* 72), deci *Krassóbarlang* = Peştera (jud. Caraş).

POIÁNA, sat, comuna Buchin – CS. Atestări: 1489 *Polyana*, 1531 *Poyana*, 1588 *Pojana*, 1613 *Pojan*, 1828 *Pojén*, 1913 *Sebesmező* (Suciu II 51).

Et.: s.f. *poiană* ‘suprafaţă de teren în interiorul unei păduri, lipsită de copaci şi acoperită cu flori şi cu iarbă; luminiş’ (< sl. *poljana*).

Toponimul maghiar oficial de la 1913, *Sebesmező* ‘câmpia de pe *Sebeş*’ (< hidron. *Sebeş* + magh. *mező*) nu corespunde realităţii (decât dacă se referă la Sebeş = Caransebeş), localitatea neaflându-se pe valea râului cu acelaşi nume, ci pe un afluent (Valea Mare), pe stânga, al Timişului.

POIÁNA LŕNGĂ, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 51).

Et.: s.f. *poiană* (art.) + determ adj. *lungă*.

POIÁNA MĂRULUI sat, comuna Zăvoi – CS. Atestări: 1632 *Poianamarul*, 1640 *Poiana Marullia*, 1829 *Pojana*, 1909 *Poiana Mărului*, *Pojánamörul* (Suciu II 51-52).

Et.: s.f. *poiană* (art.) + determ. top. *Măru* (gen.).

POIÉNI, sat comuna Pietroasa – TM. Atestări: 1514-1516 *Plejen* <= *Pojen*>, 1596 *Poyen*, 1599 *Poyeni*, 1617 *Poieni*, 1785 *Bojin* <= *Pojin*>, 1828, 1851 *Pojen*, 1913 *Ruszkató* (Suciu II 52).

Et.: *poiană* (pl.) ‘loc în pădure lipsit de copaci şi acoperit cu iarbă şi flori’. Numele unguresc de la 1913 ar însemna ‘tăul Ruscăi’ (< magh. *tó* ‘lac’ + top. românesc *Rusca*).

POIENILE BOINEI, sat, comuna Şopotu Nou – CS. Prima atestare 1954 (Suciu II 49).

Et.: *poiană* (art.) + determ. top. *Boina* (gen.), de origine antroponimică (cf. srb. *Bojna*, Grković 41 s.v. *Bojnat*).

PRIGśR sat, comună – Cs. Atestări: 1550 *Prygor*, 1603 *Prigor*, 1690-1700 *Prigoru*, 1829 *Prigor*, *Prigov*, 1840 *Prigor*, 1913 *Nérahalmos* (Suciu II 60).

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Et.: s.f. *prigorie* ‘loc sau regiune acoperit(ă) cu vii, regiune la poalele unui deal sau munte’ (Iordan, *Top. rom*. 37-38). Cf. şi srb. *prigorje* ‘Vorgebirge, Gebirgsvorland, Gebirgsfuβ’ (Schütz 37). Numele oficial maghiar din 1913 *Nérahalmos* < hidron. *Nera* + adj. magh. *halmos* < *halom* ‘colină, movilă’ + suf. adj. -*os*.

PRISÁCA, sat, comuna Constantin Daicoviciu – CS. Atestări: 1561 *Priszaka*, *Preszaka*, *Priseka*, 1828, 1851 *Priszaka*, 1913 *Gyapesfalu* (Suciu II 61).

Et.: s.f. *prisacă* ‘(popular) loc într-o pădure unde s-au tăiat copacii; poiană rămasă după tăierea copacilor’, ‘loc unde sunt aşezaţi stupii, unde se cresc albine; totalitatea stupilor aşezaţi pe acest loc; stupină, stupărie, prisăcărie’ (DLR), ‘un gard, o împrejmuitură, formată din îngrămădire de lemne şi gunoaie, paie etc. răzimată mai ales pe răchiţi’ (Iordan, *Top. rom.* 96) (< v. sl. **preslěka*).

Numele oficial maghiar de la 1913 *Gyapesfalu* este o traducere a numelui românesc (< magh. *gyepű* ‘Zaun’ (lat. *indago*, pl. -*ines*) ‘Umzingelung des Waldes als Grenze’) (Kisch, *Siebenbűrgen* 289). De altfel, oficialitatea maghiară a tradus şi alte oiconime româneşti formate de la *prisacă* prin *gyepű*, cf. *Presaca Ampoiului* (*Ompolygyepű*) şi *Presaca* de pe valea Secaşului Târnavei (*Szekasgyepű*) (vezi Frăţilă, *Vechimea*, p. 191).

PRISÁCINA, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 61).

Et.: s.f. *prisacă* (v. *supra*) + suf. -*ină*.

PRISLÓP[1], sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 61).

Et.: s.n. *prislop* ‘loc adâncit în formă de şa sau de curmătură care separă două culmi de munte sau de deal; trecătoare îngustă între munţi, situată la înălţime şi având formă de şa’ (DLR), de origine daco-moesică (sud-slavă orientală = bulgară) (Petrovici, SDT 225-236).

PRISLÓP[2], cătun al satului Dalboşeţ – CS. Prima atestare 1956 (Suciu II 61).

Et.: Vezi **PRISLÓP**[1].

PRISLÓP[3], cătun al satului Sichevița – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 61).

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Et.: Vezi **PRISLÓP**[1].

PUSTIŃÍŞ, sat, comuna Uivar – TM. Sat întemeiat în 1767 cu români veniți din părțile Mureşului bănățean, pe locul numit Satul Bătrân. Atestat la 1828, 1851 *Őregfalu* (Suciu II 64).

Et.: s.n. *pustiu* (învechit şi popular) 'regiune sălbatică (lipsită de vegetație şi) nepopulată de oameni; spec. întindere vastă şi plană de teren, lipsită de vegetație şi de populație, acoperită cu nisip, deşert; pustietate'; adj. (despre locuri, ținuturi etc.) 'care se află în stare sălbatică (fără vegetație) şi nepopulat de oameni; spec. care formează un deşert' + suf. *-iş*. Oiconimul bănățean păstrează forma etimologică cu *ń* netrecut la *í* semivocalic: *pustâń* (< v. sl. *поустыни*) > *pustiį* > *pustiu*.

Numele oficial maghiar de la 1828 şi 1851 îl traduce pe cel pe care s-a întemeiat satul la 1767: **Satu Bătrân Őregfalu* (< magh. *őreg* 'bătrân' + *falu* 'sat') (vezi şi Crețan-Frățilă 404).

ROVINÍȚA MÁRE, sat, comuna Denta – TM. Atestări documentare: 1341 *Umur*, 1343 *Vmur*, *Wmur*, *Wmwr*, 1394 *Omor*, 159 *Omorul*, 1690-1780 *Omer*, 1717 *Omor* (Suciu II 86).

Et.: s.f. *rovină* 'groapă, adâncitură, surpătură de teren, râpă', 'loc mlăştinos; mlaştină, mocirlă' (DEX) + suf. *-iția*, urmat de un determ. adj. (*mare*).

Forma veche *Omor* < antrop. **Homor*, un derivat cu suf. *-or* de la tema *Hom-* (Pătruț, OR 116-117), cu dispariția lui *h-* frecventă în unele zone ale Banatului.

ROVINÍȚA MÍCĂ, sat, comuna Denta – TM. Prima atestare documentară: 1895 *Kisomor*, când a fost populată cu 80 de familii germane din Becicherecu Mic. Între 1921-1964 s-a numit *Omoru Mic* (Crețan-Frățilă 173).

Et.: top. **ROVINIȚA** (vezi *supra*) + determ. adj. *mică*. Numele maghiar de la 1895 îl traduce pe cel popular românesc: *Omoru Mic* (magh. *kis* 'mic' + top. rom. *Omor*).

RÚSCA, sat, comuna Teregova – CS. Atestări documentare: 1430 *Rwska*, 1579 *Ruzka*, 1611 *Rusyka*, 1785 *Ruschka* (Suciu II 89).

Et.: *ruscă* 'deal, râpă (cu pământ roşu, drum peste deal sau prin râpă' (DTB VII 323).

RÚSCA MONTÁNĂ, sat, comuna Rusca Montană – CS. Sat întemeiat cu ocazia exploatării minereurilor de fier, marmură, de acolo, 1851 *Ruskberg* (Suciu II 89). Forma populară *Rusp(i)erc* o reproduce pe

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

cea dialectală germană cu pronunțarea surdă a sonorelor *b* şi *g* din compusul *Rusberg* (prin etimologie populară) ‘muntele rusului’ în loc de ‘muntele Ruscăi’; cf. şi forma *Ruskberg* (DTB, R, 324-325).

Numele românesc se explică din s.f. *ruscă* (vezi *supra*) + determ. adj. *montană*.

RÚSCHIȚA, sat, comuna Rusca Montană – CS. Prima atestare: 1852 *Ruskiza* (Suciu II 89).

Et.: top. **RUSCA** + suf. dimin. *-iță* (DTB VII 325).

SLÁTINA NÉRA, sat, comuna Sasca Montană – CS. Atestări: 1829 *Szlatina (Nera)*, 1840 *Szlatina*, 1913 *Neraszlatina* (Suciu II 137).

Et.: s.f. *slatină* (art.) ‘sărătură umedă cu smârcuri de apă’ (Iordan, *Top. rom*. 126) ‘izvor de apă (minerală) sărată; saramură’, ‘teren mlăştinos şi sărat’ (DEX) (< v. sl. *slatina*) + determ. top. (hidronim) *Nera*, probabil de origine autohtonă, înrudit cu o serie de toponime din Peninsula Balcanică, precum şi cu unele hidronime baltice care ar porni de la o bază (pre)indoeuropeană **ner-*, *nar-*, *nor-* (vezi Frățilă, STD 24; Poghirc, *L'Hydronimie* 36; Ioniță, *Nume* 206).

SLÁTINA TÍMIŞ, sat, comună Slatina Timiş – CS. Atestări: 1433 *Szlatina*, 1488 *Slathina*, 1458 *Zlatina*, 1495 *Zlathina*, *Zlatena*, 1500 *Zlathyna*, 1561 *Slatena*, 1603 *Alsó-Zlatina*, 1828, 1851 *Zlatina*, 1913 *Temes-Szlatina* (Suciu II 137).

Et.: s.f. *slatină* (vezi *supra*) + hidron. de origine autohtonă *Timiş* (vezi Frățilă, STD 15-17).

STRENEÁC, sat, comuna Sichevița – CS. Prima atestare documentară: 1956 (Suciu II 147).

Et.: s.n. *streneac* ‘râpă, loc stâncos, accidentat’ (Ioniță, *Glosar* 36). Pentru alte toponime compuse în care intră *Streneac*, vezi Ioniță, *Contribuții* I 76, nota 70. Cf. şi toponimele sârbeşti din Banat *Stremenjak* şi *Strmenjak*, *vale* (Foieni – TM) < srb. dial. *str(e)menjak* ‘povârniş, râpă’, *Strnjak* (Măceşti – CS), *deal* < srb. dial. *strnjak* ‘deal abrupt’ (Tomici, *Onomastica* 466).

SUB CRÂNG, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1954 (Suciu II 149).

Et.: s.n. *crâng* ‘pădurice de arbori tineri şi lăstari’, ‘loc acoperit cu arbuşti sau tufe; tufăriş, desiş’ (DEX) (< sl. *krâgŭ*), precedat de prep. *sub*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

SUB MÁRGINE, sat, comuna Armeniş – CS. Prima atestare: 1954 (Suciu II 149).

Et.: s.f. *margine* ‘loc unde se termină o suprafață; extremitate, capăt al unei suprafețe’, ‘mal, țărm’ (DEX) (< lat. *margo*, *-inem*) precedat de prep. *sub*.

SUB PLAI, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare documentară: 1956.

Et.: s.n. *plai* ‘versant al unui munte sau al unui deal; creastă, culme, vârful unui munte sau al unui deal; *p. gener*. munte sau deal’, ‘regiune de munte sau de deal, aproape plană, acoperită, în general cu pășune; poiană, luminiș; p. ext. câmpie, șes (înalt)’, ‘drum (sau cărare) care urmează (sau traversează) o culme, o regiune muntoasă; spec. trecătoare, pas; p. ext. (rar) orice drum de pământ, nepietruit’ (DLR), precedat de prep. *sub*.

SURDÚCU MÁRE, sat, comuna Forotic – CS. Atestări documentare: 1406 *Zurduk*, 1436 *Zwrdok*, 1717 *Surduc*, 1828, 1851 *Nagy-Szurdok*, 1913 *Nagyszurdok* (Suciu II 152).

Et.: s.n. *surduc* ‘vale strâmtă cu versante repezi şi prăpăstioasă’ (DLR) (< magh. *szurdok*), ‘văgăună de munte râpoasă şi pietroasă’ (Iordan, *Top. rom*. 131) + determ. adjectival *mare*.

SURDÚCU MÍC, sat, comuna Traian Vuia – TM. Atestări: 1511 *Zwrdok*, 1617 *Szurdukul*, 1690-1700 *Sorduk*, 1828, 1851 *Kis-Szurdok*, 1913 *Kisszurdok* (Suciu II 152).

Et.: s.n. *surduc* (vezi *supra*) (< magh. *szurduk*, *szurdok* ‘Engpass’, ‘strâmtoare’ < *szur*, *szor* ‘Enge’, ‘strâmt’ + *-dok* (Kisch, *Siebenbűrgen* 69; idem, *Das Banat* 16-17) + determ. adj. *mic*.

ŞÍPET, sat, comuna Tormac – TM. Atestări: 1462 *Zebet*, *Magyarzeben*, *Magerzebenth*, 1483 *Sebet*, 1497 *Toth*, *Magyarsebeth*, 1717 *Schipeth*, 1828 *Sipeth*, 1851 *Sipet*, 1913 *Sebed* (Suciu II 174).

Et.: s.n. *şipot* ‘izvor a cărui apă (captată printr-un jgheab sau printr-o țeavă) țâșnește cu putere’ (< v. sl. *šĭpotŭ* ‘murmur’) (DLR), prin intermediar străin, maghiar sau german.

TICVÁNIU MÁRE, sat, comună – CS. Atestări: 1437 *Tycvan*, 1699 *Tikfan*, 1690-1700 *Tikván*, 1717 *Dikvan* <= *Tikvan*>, 1799 *Nagy-Tikván*, 1828, 1851 *Nagy- Tikván* (Suciu II 192).

Et.: *ticvă* s.f., variantă a lui tigvă ‘coamă de deal sau de munte’ (DLRM), ‘culme, vârf de deal sau de munte’ (DLR) + suf. *-an* (cf. *gropan* < groapă + *-an*) + determ. adj. *mare*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

TICVÁNIU MÍC, sat, comună Ticvaniu Mare – CS. Atestări:1799 *Kis- Tikvány*, 1828, 1851 *Kis Tikvan* (Suciu II 193).

Et.: top. **TICVANIU (MARE)** + determ. adj. *mic*.

VÁLEA BÍSTREI, sat, comuna Zăvoi – CS. Atestări: 1501 *Valemare*, 1534 *Walemare*, 1578 *Nagypatak*, 1580, 1603 *Valemare*, 1613 *Vale Mare*, 1690 1700 *Vallyemare*, 1769 *Valiamare*, *Valyemare*, 1840 *Vallemare*, 1913 *Bisztranagyvőlgy* (Suciu II 225).

Et.: s.f. *vale* (art.) 'depresiune, adâncitură de teren alungită, străbătută (permanent sau vremelnic) de o apă curgătoare; regiune de şeş situată sub nivelul ţinuturilor din jur (şi udată de o apă curgătoare)' (< lat. *vallis*, *vallem*) (DEX) + determ. toponimic *Bistra* (gen.), hidronim de origine slavă veche: *Bystra* (< *bystrŭ*, *-a*, *-o* 'repede, limpede').

Primul nume, atestat la 1501, *Valemare* < *vale* + determ. adj. *mare*.

Numele *Nagypatak*, atestast la 1578, este o traducere a celui românesc, în maghiară: magh. *nagy* 'mare' + *patak* 'vale, pârâu', iar cel de la 1913, *Bisztranagyvőlgy* < hidr. rom. *Bistra* + magh. *nagyvőlgy* < magh. *nagy* 'mare' + *vőlgy* 'vale'.

VÁLEA BOLVÁŞNIŢA, sat, comuna Mehadia – CS. Atestări: 1436 *Balvasticza*, 1439 *Bolosnycza*, 1690-1700 *Balvasnicza*, 1769 *Bolvasnicza*, 1829 *Vallya Bolvasnicza*, *Valliabolvasnicza*, 1940 *Valia Bolvashnicza* (Suciu II 225).

Et.: *vale* (art.) + determ. top. *Bolvaşniţa*, vale care izvorăşte din Culmea Polomului şi se varsă în *Belareca* (DTB I 109) < top. sl. *Bolvašnica*, derivat cu suf. **-isk-ica* > *-ština* (cf. atestarea de la 1436) > *-šnica*. Derivarea s-a făcut de la un **Bolvane*, *Bolvan* sau *Bolvani*, cu ajutorul sufixului adjectival posesiv *-j-* sau de la un nume de persoană (vezi Petrovici, SDT 289).

VÁLEA BÓULUI, vechea denumirea a satului Păltiniş – CS. Numele roman: *Caput Bubali*. Atestări: 1585 *Ekerpatak*, 1586 *Eőkeőrpatak*, 1588 *Eokeorpatak*, 1603 *Eokerpatak*, 1673 *Valjeabul*, 1690-1700 *Vallyeaboului*, 1699 *Valaboul*, 1717 *Valleboi*, 1785 *Waliapul*, 1828, 1851 *Valeaboul*, *Valleaboy*, 1913 *Őkőrpatak*, 1964 *Păltinişul* (Suciu II 30).

Et.: *vale* (art.) + determ. subst. *boul* (gen.).

Se pare că numele *Valea Boului* a luat naştere prin etimologie populară în loc de *Izvorul (Văii) Bourului*, care ar fi continuat vechea numire romană *Caput Bubali* (< lat. *caput* 'izvor' + *bubali*, gen. lui

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

bubalus ‘bour’ > rom. *bour*). Formele ungureşti reprezintă traduceri ale celei româneşti: cf. magh. *ökör* ‘bou’ + *patak* ‘pârâu’.

VÀLEADÉNI, sat, comuna Brebu – CS. Atestări: 1548 *Vladan*, 1572 praedium *Valdeamin*, 1637 *Vallia Denye*, 1670 *Valedin*, 1690-1700 *Vallyedeni*, 1717 *Vagliaden*, 1828, 1851 *Valedény*, 1913 *Váledény* (Suciu II 234).

Et.: După Ioniță, *Nume* 63, ne-am afla în fața unei etimologii populare, toponimul arătând ca un compus din *vale* + *denie* (gen.) ‘slujba de zi (a doua slujbă) pe care o oficiază preotul’. Însă, așa cum precizează Drăganu (*Românii* 235), oiconimul bănățean trebuie să se fi numit inițial *Vlădeni* (deci un nume de grup) (cf. prima atestare *Vladan*) „formă care în gura ungurilor, prin *svarabhatki*, a putut lua forma *Valadény*, iar aceasta a fost apropiată de români de *vale*, şi astfel s-au ivit formele: *Valeadeamin* a. 1572, *Vallia Denye* a. 1637, *Valedin* a. 1670, *Vallyadeni* 1690-1700 etc.”

VÁLEA LÚNGĂ ROMÂNĂ, sat, comuna Coşteiu – TM. Atestări: 1510 *Hozzywpatak*, 1631 *Hosszupatak*, 1650 *Valealunga*, 1717 *Valle longa*, 1785 *Valia-Lunka*, 1796 *Vallunga*, 1828 *Valealunga*, *Vallelunga*, 1851 *Valelunga*, 1913 *Bégahosszúpatak* (Suciu II 229).

Et.: Toponimul este compus din trei termeni: *vale* + *lungă* + *română*. Toponimul maghiar *Hosszupatak*, atestat între 1510 şi 1610, a fost efectiv o traducere a românescului *Valea Lungă* (< *hosszu* ‘lung’ + *patak* ‘vale, pârâu’), iar *Bégahosszúpatak* (< hidron. rom. *Bega* + magh. *hosszupatak*).

VÁLEA MÁRE, sat, comuna Fârliug, subordonat municipiului Reşiţa – CS. Atestări: 1584 *Nagypatal* alias *Valemare*, 1602 *Valemare*, 1717 *Vallemare*, 1829 *Valiamare*, *Valyemare*, 1840 *Vallemare*, 1913 *Pogányosvölgy* (Suciu II 230).

Et.: *vale* (art.) + determ. adj. *mare*.

Denumirile ungureşti sunt traduceri ale celei româneşti: *Nagypatal*, greşeală de transcriere pentru *Nagypatak* < *nagy* ‘mare’ + *patak* ‘vale’, iar *Pogányosvölgy* < rom. *Pogăniş* (hidronim) + magh. *völgy* ‘vale’.

VÁLEA MÍNIŞULUI, sat, comuna Bozovici – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 230).

Et.: s.f. *vale* (art.) + determ. hidron. *Miniş* (gen.), afluent pe stânga al Nerei, top. străvechi „moştenit” (Ioniță, *Nume* 209), cf. rom. *Minea* cu schimb de sufix *-ea*/*-iş*, cf. şi magh. *ménes* ‘Gestut’ ‘herghelie’ (Kisch, *Siebenbűrgen* 160).

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

VÁLEA ÓREVIȚA, sat, comuna Sichevița – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 231).

Et.: *vale* (art.) + determ. top. *Orevița*, un top. sud-slav occidental (mai exact sârbesc) **Orehovica*, care, după dispariția lui *h*, obișnuită în unele graiuri bănățene şi olteneşti, a devenit **Oreovica*, iar, după sincoparea lui *o* (sau după o contractare a grupului *eo*), > *Orevica* (= *Orevița*) (vezi Petrovici, *Toponime sud-slave occidentale în Oltenia*, RS, XII, 1965, p. 11-19, reluat în SDT, 255-263, în special 261-262) < *orěchvŭ* 'de nuc(ă)' + *-ica*). Vezi şi Frățilă, *Note de etimologie toponimică*, AUT, XLII-XLIII, 2004-2005, p. 185-186).

VÀLE PÁI, sat, comuna Ramna – CS. Atestări: 1597 *Valeapaie*, 1607 *Valapay*, 1690-1700 *Vallepay*, 1717 *Walle Pay*, 1780 *Valiepa*<i>, 1828 *Vallepay*, 1851 *Valepay* (Suciu II 235).

Et.: *vale* (art.) + antrop. *Paia* (gen.), un hipocoristic de la *Pavel*, obişnuit la sârbo-croați de unde l-au luat şi românii din Banat şi din partea de sud-vest a Ardealului; cf. scr. *Paja* (Pătruț, *Studii* 225; Ioniță, *Nume* 63; Grković, *Rečnik* 154).

Inițial, satului *Valeapai* i s-a spus *Valea Paii*, cu articolul în genitiv postpus, iar, mai târziu, după ce apelativul şi determinantul s-au sudat, numele „întemeietorului" n-a mai fost sesizat, însă el se mai păstrează în microtoponimul *Vâna Paii*, un pârâu (Ioniță, *Nume* 63).

VÁLEA RAVÉNSCA, sat, comuna Sichevița – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 232).

Et.: *vale* (art.) + determ. top. *Ravensca*, oiconim de origine cehă < **Ravĭnska* (*reka* 'râu') < top. *Raven*; *Ravensko* localitate în fosta Cehoslovacie de unde au venit pemii (cehii din Boemia) (Frățilă, *Toponimie almăjeană* 213).

VÁLEA RĂCHÍTEI, sat, comuna Şopotu Nou – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 232).

Et.: *vale* (art.) + determ. subst. *răchită* (gen.) 'nume dat unei specii de salcie' (< bg. *rakita*).

VÁLEA RÓŞIE, sat, comuna Şopotu Nou – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 232).

Et.: *vale* (art.) + determ. adj. *roşie*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

VÁLEA SÍCHEVIȚEI, sat, comuna Sichevița – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 232).

Et.: *vale* (art.) + determ. top. *Sichevița* (gen.) (< srb. *sêk* 'tăiere a unei păduri' sau *sèka* 'loc cu apă mică, puțin adâncă', 'stâncă sub apă' + suf. compus *-ev-ica*.

VÁLEA TÍMIŞULUI, sat, comuna Buchin – CS. Atestări: 1690-1700 *Kniben*, 1785 *Korpa*, 1774 *Körpa*, 1829 *Korpa vel Kirpa*, 1839 *Korpa*, 1964 *Valea Timişului* (Suciu II 233).

Et.: *vale* (art.) + determ. top. *Timiş* (gen.), hidronim de origine autohtonă (vezi Frățilă STD 15-17).

În ceea ce priveşte numele vechi al localității, *Cârpa*, Ioniță (*Nume* 230) crede că ne aflăm în fața unei etimologii populare a unui apelativ topic neatestat în dacoromână **carpă* sau **scarpă*, cunoscut însă în varianta *şcarpă* 'pantă înclinată; coastă; rambleu de cale ferată', înregistrat în Banat, cunoscut, după informațiile noastre şi în Transilvania.

După cercetătorul reşițean, sensurile menționate nu sunt prea îndepărtate de cel al alb. *shkerp* 'prăpastie', înrudit cu ar. *scarpă* 'stâncă'. Apelativul **cârpa* ar sta şi la baza toponimelor *Crou Cârpei* şi *Culmea Cârpelor* din zona Mehadiei, destul de departe de satul *Cârpa* (*Valea Timişului*).

VĂLIŞÓARA, sat, comuna Bucoşnița – CS. Atestări documentare: 1468 *Valisoara*, 1486 *Walissora*, 1503 *Waliswara*, 1531 *Wolywara*, 1613 *Vallicsvar*, 1840 *Vallisora*, *Valicsora*, 1840 *Valliora*, 1913 *Temesvölgye* (Suciu II 241).

Et.: s.f. *vălişoară*, dimin. al lui *vale* + *-işoară*.

Transcrierile *Wolywara* şi *Valliora* redau un alt diminutiv de la *vale*: *vălioară* (< *vale* + *-ioară*), iar *Vallicsvar* şi *Valicsora* pe *vălicioară* < *vale* + *-icioară*.

VAR, sat, comuna Obreja – CS. Atestări: 1411 poss. *Mezfalva*, 1480 *Mezfalu*, 1504 *Var alias Mezfalu*, 1548 *Mezffalw*, 1577 *Maszfalu*, 1584 *Meeszfalva*, 1590 *Var alias Mezfalva*, 1599 *Mészfalu*, 1603 *Mészfalva*, 1699 *Vaar*, 1690-1700 *Var*, 1829 *Waar*, 1840 *Vár* (Suciu II 236).

Et.: s.n. *var* 'oxid de calciu obținut prin calcinare a rocilor calcaroase (şi prin hidratarea lor), folosit ca liant în construcții, ca materie primă în industria chimică' < sl. *varŭ* (DEX). Numele oficial maghiar este un compus din *mesz* 'calcar' + *falu* = *falva* 'sat'.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

VARNIȚA, sat, comuna Şiştarovăț – AR. Sub administrația maghiară a purtat numele *Mesdorgos*, *Mészdorgos*. Satul a fost întemeiat între 1820 şi 1830 cu români vărniceri (Suciu II 237).

Et.: s.f. *varniță* 'groapă adâncă special amenajată pentru arderea pietrei-de-var; cuptor de var cu funcționare intermitentă'; 'groapă special amenajată pentru stingerea (şi depozitarea) varului, ladă de scânduri (îngropată pe jumătate în pământ), fără capac, folosită la stingerea varului sau la prepararea mortarului' (DLR).

Numele unguresc are aceeaşi semnificație: '*Mészdorgos* = Varnița, wo m. *mesz*- und r. *var* dasselbe bedeuten' (Kisch, *Siebenbűrgen* 84).

ZĂNÓGI, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 271).

Et.: s.f. *zănoagă* (pl.) 'poiană sau coastă de deal (pentru agricultură)', 'depresiune glaciară circulară, cu versante prăpăstioase, în zona munților înalți; caldeiră, căldare'; 'vale adâncă' (DLR) (< v. sl. **zanoga*; cf. bg., rus. *zanoga*).

2. OICONIME PROVENITE DIN APELATIVE REFERITOARE LA FLORĂ ŞI FAUNĂ

a. FLORA

Apelativele care stau la baza acestor oiconime se referă la plantele şi arborii care au existat odinioară sau există şi astăzi într-o anumită zonă, precum şi la animalele, păsările şi peştii care au trăit sau trăiesc pe teritoriul acestei regiuni. În comparație cu oiconimele provenite de la termenii referitori la floră, cele referitoare la faună sunt mai slab reprezentate atât pe teritoriul județului Caraş-Severin cât şi pe cel al județului Timiş.

ALUNIŞ, sat, comuna Frumuşeni – AR. Atestări: 1788 *Traunau*, 1828 *Tranau*, 1851 *Bizlege*t, *Tranova* (Suciu I 38; DTB I 14).

Et.: s.n. *aluniş* 'loc cu aluni' (< *alun* + suf. col. *-iş*). În numele compus maghiar *Bizliget* recunoaştem al doilea element magh. *liget* 'pădurice', iar formele *Tranau Tranova*, probabil sl. **Trŭnova* < sl. *trŭnŭ* 'mărăcine' + suf. *-ova*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

ANINA, oraş (din 1952) – CS. Atestări: 1733 *Steunerdorf*, 1821, 1851 *Steyerdorf*, 1909 *Anina*, *Stájerlakanina* (Suciu I 39).

Et.: s.m. *anin*, variantă a lui *arin* nume dat mai multor specii de arbori cu frunze ovale, dinţate şi cu flori verzui-roşietice, grupate în amenţi' (*Alnus*) (< lat. **alninus* < *alnus*) (DEX) + suf. top. *-a*.

Este format din localităţile Anina şi Steierdorf. Cele două localităţi componente, Steierdorf şi Anina, până în 1956 erau contopite într-una singură cu numele *Steyerlak-Anina*, *Steierdorf-Anina*.

Prima atestare, *Steuerdorf*, este o redare aproximativă a germ. (austr.) *Steierdorf* < top. austr. *Steier*, *Steyer*, documentar *Stir* (a purhe) < hidr. *Stir* + *Dorf* 'sat'. Aşadar, *Steierdorf* are semnificaţia de 'imigranţi din acea regiune' 'Einwanderer aus jener Gegend' (Kisch, *Das Banat* 31).

Ung. *Stájerlak* este un toponim hibrid < germ. *Stejer* + magh. *lak* 'casă'.

BRĂDIŞORU DE JOS, sat, aparţinător de oraşul Oravița – CS. Până la 1 ianuarie 1965 s-a numit Maidan. Atestări: 1690-1700 *Majdan*, 1723-1725 *Maidan*, 1828, 1851 *Majdán*.

Et.: *brad* 'arbore din familia pinaceelor, care creşte în zona muntoasă, înalt până la 50 m, cu tulpina dreaptă, cu frunzele în formă de ace de culoare verde-închis, persistente, cu florile şi semințele în conuri (*Abies-alba*): p. gener. nume dat coniferelor' + suf. dimin. *-işor* + determ. adv. *de jos*.

Vechiul nume *Maidan* < s.n. *maidan* 'teren deschis, loc viran situat în interiorul sau la marginea localităţii' < tc. *meydan*, *maydan*.

BUJÓRU, vechiul nume al localităţii Traian Vuia – TM. Atestări: 1364 *Bozsorfő*, 1371 *Kysborsarfew*, 1427 *Bosar*, 1446 oppidum *Bosor*, 1607 *Busor*, 1690-1700 *Bosour*, 1828 *Bózur*, *Boxur*, 1851 *Bószur* (Suciu II 204).

Et.: Numele vechi provine de la s.m. *bujor* 'nume dat unor plante erbacee, dintre care una (numită şi *bujor de grădină*) are flori roşii, roz sau albe, iar alta (numită *bujor de câmp*) are flori ca sângele (*Paeonia*)' (DEX). Numele actual este dat în cinstea lui Traian Vuia (1872-1950, născut la Surducu Mic, sat, com. Traian Vuia), inginer şi inventator, pionier al aviaţiei mondiale, constructorul primului avion din lume care s-a desprins de la sol datorită exclusiv forţei motorului său. (MDE 1830).

CĂRPINIŞ, sat, comună – TM. Atestări: 1337 *Gyurthyanos*, 1828, 1851 *Gyrtyámos*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Et.: s. *cărpiniş* (< *carpen* + suf. col. *-iş*), de fapt o traducere a numelui maghiar *Gyertyamos* < *gyertyamos* < *gyertyan*, *-m* ‘carpen’ + suf. *-os* (Crețan-Frățilă 136).

CIREŞA, localitate componentă a oraşului Oțelu-Roşu – CS. Atestări: 1850 *Cserese*, 1581, 1583 *Cerese*, *Cherese*, *Cseresse*, 1602 *Chieresa*, 1829 *Cserese Bisztra* (*Cseresse*), 1840 *Csireshabistra*, 1813 *Bistracseres* (Suciu I 150).

Et.: s.m. *cireş* ‘pom fructifer cu frunze ovale alungite, cu flori albe, cultivat pentru fructele sale (*Cerasus avium*) (< lat. **ceresius* = cerasus) (DEX) + suf. top. *-a*.

CIREŞÉL, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (DTB II 65).

Et.: *cireş* (vezi *supra*) + suf. dim. *-el*.

CIRÉŞU, sat, comuna Criciova – TM. Atestări: 1603 *Cziresul*, 1690-1700 *Cseresi*, după 1700 *Cserestömös*, *Csires*, 1723 *Czuresa*, 1671 *Temes-Csirescha*, 1828 *Cserestemes*, 1851 *Cseresztemes* (Suciu I 150).

Et.: s.m. *cireş* sau antrop. *Cireş* (atestat de DOR 241). Formele oficiale maghiare compuse, *Cserestömös*, *Cserestemes*, *Temes-Csirescha*, au fost date pentru a se deosebi de oiconimul *Cireşa* în documente *Cserese Bisztra*, *Bistracseres*. Formele de mai sus înseamnă *Cireşu de pe Timiş*, respectiv *Cireşa de pe Bistra*.

CIRÉŞU MIC, sat, comuna Criciova – TM. Prima atestare: 1954 (Suciu I 150). Tot atunci este amintit şi cătunul *Cireşu Nou* (Suciu I 156), fost cătun al satului Criciova.

Et.: top. *Cireşu* + determ. adj. *mic*, respectiv, *nou*.

COPĂCÉLE, sat, comună – CS. Atestări: 1503 *Kopach*, 1566 *Kopachy*, 1603 *Kopac* (Suciu I 164).

Et.: s. *copăcea* (pl.), formă feminină pentru *copăcel* < *copac* (var. veche *copaci*) ‘arbore’ + suf. dimin. *-el* (vezi DTB II 106 şi Iordan, *Top. rom*. 389).

CÓRNEA, sat, comună – CS. Atestări: 1539 *Somffa*, 1852 *Somfalu*, 1603 *Korny*, 1607 *Somfalua*, 1690-1700 *Kornyi*, 1717 *Kornia*, 1829 *Kornya*, 1840 *Kornia*, 1913 *Somfa* (Suciu I 166).

Et.: Atestările din 1603 şi 1690-1700 ne determină să credem că numele popular al localității a fost *Corni*, având la bază pl. substantivului

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

corn ‘arbust’. Ulterior, prin adăugarea suf. top. *-a*, numele a putut fi apropiat de antrop. *Cornea*. (DTB II 111). Că oiconimul nostru este un fitotoponim o dovedesc şi numele oficiale ungureşti *Somffa*, *Somfalu*, *Somfalua* < magh. *somfa* ‘corn’.

CORNIŞÓRU, sat, comuna Băuţar – CS. Prima atestare: 1956 sub numele *Strâmba*. Din 1964 datează numele actual (Suciu I 167).

Et.: *corn* ‘arbust sau arbore mic cu lemnul foarte tare, cu frunze opuse, cu flori galbene şi cu fructe roşii comestibile, ale cărui frunze se întrebuinţează la vopsit’ (*Cornus mas*) (< lat. *cornu*) – DEX + suf. *-işor* sau *cornişor*, s.m. ‘brăduţ’ ‘mică plantă erbacee de munte, cu tulpina târâtoare’ cu frunze lanceolate, fin dinţate şi cu spice terminale (*Lycopodium annotium*) (< *corn*[1] + suf. *-işor*) (DEX).

CORNUŢÉL, sat, comuna Păltiniş – CS. Prima atestare: 1954 (Suciu I 167).

Et.: s.m. *cornuţ* 1. ‘plantă erbacee cu tulpina târâtoare şi cu fructele în formă de capsule mari, cilindrice (*Cerastium alpinum*); 2. plantă erbacee cu flori albe’ (*Cerastium arvense*) (< *corn*[1] + *-uţ*) + suf. dimin. *-el.*

DUMBRÁVA, sat, comuna Dumbrava – TM. Prima atestare: 1453 *Also-Igazfalva*, *Felsew-Igazfalva*. Alte atestări: 1464 *Igazfalva*, 1514-1516 *Igaz*, 1913 *Igazfalva* (Suciu I 213).

Et.: subst. *dumbravă* (art.) ‘pădure tânără şi nu prea deasă’. Numele purtat sub administraţia ungurească: *Igazfalva* < antrop. magh. *Igaz* (cf. la 1399 Nicolas dicto Igaz) (Kiss Lajos, FNESz I 621) + *falva* ‘sat’ (Creţan-Frăţilă 180).

DUMBRĂVÍŢA, sat aparţinător municipiului Timişoara – TM. Prima atestare – 1891, *Újszentes* (Suciu I 214), când au fost aduşi colonişti din oraşul Szentes din Ungaria, motiv pentru care i s-a dat numele de *Újszentes* (= *Noul Sentes*).

Et.: subst. *dumbrăviţă* (art.) < *dumbravă* + suf. dimin. *-iţă*.
Vechiul nume face referire la localitatea de baştină a coloniştilor unguri, oraş din ţinutul Csongrad: *Szentes* < magh. *szentes* < *szent* ‘sfânt’ (Kiss Lajos, FNESz II 557) + *új* ‘nou’ (vezi şi Creţan-Frăţilă 183).

FĂGÉT, oraş înfiinţat relativ recent (1994) – TM, atestat prima dată în 1548 sub forma *Fagyath*. Alte atestări: 1594 *Faczat*, 1595 *Facsád*, 1595 castrum *Fachiad*, *Fachat*, *Fachad, Fachiat*, 1597 *Fachyatth*, *Fachyath*, 1603 *Facyad*, 1607 *arx Fachaitt*, *Faczatt*, 1608 *Fachiath,* 1616

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Facsat, 1808 oppidum *Oláh Fachet*, *Wallachisch Fatschet*, 1828 *German Facset*, *Vallách Facset*, 1851 *Német-Facset*, *Oláh-Facset* (Suciu I 225).

Et.: subst. col. *făget* ‘pădure de fagi’.

Formele *Facsád* (1595), *Facyad* (1603) sunt redări aproximative ale rom. *Făget*, cu armonia vocalică specifică limbii maghiare şi cu apropiere de toponimele formate cu suf. magh. *-d*.

FRĂSINÍŞ, sat, comuna Sichevița – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu I 246).

Et.: subst. col. *frăsiniş* ‘pădure de frasini’ (DTB IV 66).

GÁIU MIC, sat, comuna Moravița – TM. Prima atestare: 1597 *Gaÿul*. Următoarele atestări: 1717 *Mali Gaj*, 1828 *Kis-Gaj*, *Klein Gaj*, *Maly Gaj*, 1851 *Kis-Gaj* (Suciu I 250).

Et.: s.n. *gai* ‘pădurice, tufăriş’, ‘grup de pădure cu tufişuri’, ‘pădurice de şes, desiş de arbuşti’, ‘lăstăriş des’, ‘tufiş cu mărăcini şi spini’ + determ. adj. *mic*. Termenul, cu circulație în special în zona Banatului, a migrat spre nord-est în Hațeg, Mehedinți şi Gorj (DTB IV 74), < srb. *gaj* (Gămulescu, *Elemente* 187). Tomici, *Onomastica* 383, îl consideră de origine sârbească < *gaj* ‘pădurice, dumbravă’. Prima atestare *Gaÿul*, fără determinant adjectival, dar articulat, dovedeşte că toponimul este de origine românească.

GROŞI, sat, comuna Margina – TM. Prima atestare: 1333 *Tegwid*. Alte atestări: 1334 *Taluod*, *Tolnoyd* <= *Toluoyd*>, 1462 *Tholwoyd*, 1851 *Tolvadia*, 1913 *Tolvád*, 1964 *Livezile* (Suciu I 361).

Et.: s.f. *livadă*, pl. art. *livezile* ‘suprafață plantată cu pomi fructiferi’. Numele vechi *Tolvád* < magh. *tolvaj* ‘Räuber’, ‘hoț’ + suf. *-d*, iar *Tolvádia* < *Tolvád*, prin apropiere de cele terminate în *-dia* (cf. *Clopodia*, *Ferendia*, *Chisindia* etc.).

MĂRU, sat, comuna Zăvoi – CS. Atestări: 1387 *Almafa*, 1394 *Almafa*, 1601 *Marul*, 1607 *Almaffaa*, 1699 *Merul*, 1690-1700 *Maria* <=*Marul*>, 1829 *Moerul*, 1840 *Mőrul* (Suciu I 387).

Et.: s.m. *măr* ‘pom din familia rozaceelor, cu frunze mari, ovale, păroase, cu flori albe-trandafirii şi fructe globuloase, comestibile, bogate în vitamine’ (*Malus domestica*) (< lat. *melus*) (DEX). Formele ungureşti, *Almafa*, *Almaffaa* (< *almafa* ‘măr’), traduc numele românesc, iar *Moerul*, *Mőrul* încearcă să redea forma românească *Mărul*, maghiara necunoscând vocala centrală *ă*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

MESTEÁCĂN, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu I 392).

Et.: s.m. *mesteacăn* ‘arbore cu scoarța albă, cu lemnul alb, gălbui sau roșiatic, cu ramuri flexibile, cu frunze verzi-cenușii și cu flori grupate în amenți (*Betula verrucosa*); p. restr. lemnul acestui arbore’ (< lat. *mastichinus*) (DEX).

PĂLTINÍŞ, sat, comună – CS, până în 1964: *Valea Boului* (vezi *supra*).

Et.: s. col. *păltiniș* ‘pădure de paltini’ < *paltin* ‘numele a doi arbori: a) arbore înalt cu frunzele crestate adânc, cu florile mici și fructele prevăzute cu aripi, având trunchiul din lemn tare, folosit la fabricarea mobilei, a unor instrumente muzicale etc. (*Acer pseudoplatanus*); b) arțar’ (< lat. *platanus*) (DEX) + suf. *-iș*. (Vezi *supra* **VALEA BOULUI**).

PĂRU, sat, comuna Coștei – TM. Prima atestare 1723 pe harta lui Mercy. Următoarele atestări: 1848 *Pöel* (pe ștampila satului), 1828, 1851 *Poerul*, 1913 *Bégakőrtes* (Suciu II 30).

Et.: s.m. *păr* ‘pom din familia rozaceelor cu coroana piramidală, cu frunze ovale, cu flori mari, albe sau roz, cultivat pentru fructele lui comestibile’ (*Pirus sativa*) (< lat. *pirus*) (DEX). Formele *Pöel* și *Poerul* sunt încercări de redare a numelui românesc, iar numele oficial maghiar de la 1913, *Bégakőrtes*, este o traducere a celui românesc: magh. *kőrtes* < *kőrte* ‘pară’ (cf. *kőrtefa* ‘păr’) + suf. adj. *-s-* + determ. *Béga* (deci *Părul* sau *Peretul* de pe Bega).

PINI, sat aparținător de comuna Victor Vlad Delamarina – TM. Prima atestare: 1954 (Suciu II 43).

Et.: s.m. *pin* (pl.) ‘arbore din familia pinaceelor, înalt până la 40 m, cu frunze persistente în formă de ace lungi, cu scoarța roșcată și lemnul rezistent (*Pinus silvestris*)’ (< lat. *pinus*) (DEX).

PLOPU, sat, comuna Armeniș – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 47). A purtat și numele *Poiana Plopului*.

Et.: s.m. *plop* ‘nume dat mai multor specii de arbori înalți, cu ramuri subțiri (îndreptate în sus), cu scoarța netedă, alb-cenușie și cu frunzele oval-lanceolate, argintii pe partea inferioară, cu pețiolul lung și cu flori crescute în amenți (Plopus)’ (< lat. **ploppus* = *pop(u)lus*) (DEX).

RĂCHITA, sat, comuna Dumbrava – TM. Apare documentar sub următoarele forme: *Reketyes* 1393, *Reketyew* 1453, *Ragita* 1785 (Suciu II 70).

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Et.: s.f. *răchită* ‘nume dat mai multor specii de salcie cu frunze înguste şi lunguiețe, cu ramuri subțiri şi elastice, folosite ca material de împletit (Salix) (< bg., srb. *rakita*)’ (DEX). Prima atestare, (1393) *Reketyes*, trimite la rom. *răchitiş* (< *răchită* + suf. col. *-iş*); cf. şi magh. *rekettes* ‘răchitiş’ (DTB R 286; Creţan-Frăţilă 182).

RUGI, sat, comuna Păltiniş – CS. Atestări: 1585 *Rucz*, 1586 *Rwgy*, 1690-1700 *Rucsi*, 1717 *Rusca*, 1803 *Ruzs*, 1828, 1851 *Rusz* (Suciu II 87).

Et.: s.m. *rug*, pl. *rugi* ‘tulpina (târâtoare) a unor plante’, ‘mur’, ‘măceş’ (< lat. *rubus*) (DEX).

TISA NOUĂ, sat component al comunei suburbane Fântânele, municipiul Arad – AR. Atestări: *Ibed*, *Wiesenheid*, *Viesenheid*, *Vizenhaid*, *Abad*, *Apád*, *Ibéd*, *Réthát* (Suciu II 195).

Et.: s.f. *tisă* ‘arbore sau arbust răşinos, care poate atinge peste 1000 de ani, cu frunze lungi, aciculare, lucitoare, cu lemnul tare şi foarte prețios’ + determ. adj. *nouă*. Numele oficiale maghiare *Apád*, *Abad* < magh. *apát* „Abt”, ‘abate, stareț’, iar germ. *Wiesenheid* < *Wiese* 1. ‘pajişte, livadă’ 2. ‘fâneață’ + *Heide* ‘câmpie stearpă cu tufe pitice’, ‘tufe pitice de Erica şi Calluna, iarbă-neagră’.

Forma magh. *Réthát* are aceeaşi semnificație ca cea germană, cf. magh. *rét* ‘livadă’.

ZĂVÓI, sat, comună – CS. Atestări: 1430 *Zaboy*, 1444 *Zawoy*, 1579 *Alsо-Zawoy*, *Felsö-Zawoy* etc. (Suciu II 272).

Et.: s.n. *zăvoi* ‘pădure de mică întindere la marginea unei ape, formată din diverse specii de salcie, plop, arin, răchită etc.; loc (inundabil) pe care creşte această pădure, luncă’ (< v. sl. *zavoj* ‘întoarcere, cotitură’) (DLR).

ZBÉGU, sat, comuna Cornereva – CS. Prima atestare: 1956 (Suciu II 272).

Et.: s.n. *zbeg* (art.) ‘tufiş’, (regional) ‘loc spinos’ (DLR), var. *zbăg* ‘pădure deasă cu mărăcini mulți’ (Ioniță, *Glosar* 40) < srb. *zbeg*.

b. FAUNA

BRÉBU, sat, comună – CS. Atestări documentare: 1577 *Brebul*, 1585 *Prebul*, 1828, 1851 *Brebul*, 1913 *Perlö*.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Et.: s.m. *breb* ‘animal rozător înrudit cu castorul, care trăia odinioară în ţara noastră (*Castor fiber*) (< sl. *bebrŭ*) (DEX)’. Cf. şi antrop. *Breb*, *Brebu* (DFNFR 336).

BREBU NOU, sat, comună – CS. Numele german *Weidental*, ung. *Temesfö*. Atestări: 1828, 1913 *Temesfö* (Suciu I 104).

Et.: top. *Brebu* (v. *supra*) + determ. adj. *nou*. Numele german însemnează *Valea Sălciilor* (< germ. *Weide* ‘salcie’ + *Tal* ‘vale’), iar cel maghiar – ‘Păşunea (iarba) Timişului’ (< magh. *Temes* + *fö* pentru *fű* ‘iarbă’, ‘păşune’) sau şi mai clar (*Temes* + *fűz* ‘salcie, răchită’).

BOU (vezi **VALEA BOULUI)**

CĂPRIOARA, sat, comuna Săvârşin – AR. Atestări: 1256 *Nagkechkes*, 1337 *Carprewar*, *Caprevar*, 1596 *Kapriora*, 1607 *Capriora*, 1828, 1851 *Kapriora*, 1913 *Kaprevár* (Suciu I 126).

Et.: s.f. *căprioară* ‘femela căprriorului, fără coarne, mai mică decât acesta’ < lat. *capriola* (DEX). Formele *Carprewar*, *Caprevar* sunt încercări de redare în maghiară a formei româneşti.

Forma de la 1256 dată de oficialitatea maghiară este compusă din *nágy* ‘mare’ şi *kecskes* < *kecske* ‘capră’ + suf. -*s*.

CIUTA, sat, comuna Obreja – CS. Atestări: 1411 *Chutha* in districtu Sebes, 1440 *Cuta* in districtu Caransebes, circa 1470 *Cuwta*, 1483 *Chwtha*, 1572 *Czywta*, 1655 *Czuta*, 1829 *Csutta*, 1913 *Csuta* (Suciu I 154).

Et.: s.f. *ciută* ‘femela cerbului; cerboaică’ (cf. alb. *shut*) (DEX).

Nici oiconimele provenite din numele comune româneşti referitoare la faună în Banat nu sunt numeroase. Două au originea în numele unor peşti, fapt ce atestă importanţa pe care a avut-o pescuitul pentru oamenii acestor locuri, al treilea reprezintă numele unui crustaceu şi provine dintr-un apelativ românesc de origine slavă (Racoviţa).

ŞTIÚCA, sat, comună. Prima atestare: 1585 terra *Stukath*. Alte atestări: 1797 *Ebendorf*, 1828 oppidum *Ebendorf* (Suciu II 178).

Et.: s.f. *ştiucă* ‘peşte răpitor de apă dulce, cu corpul lung, aproape cilindric, cu gura mare înarmată cu mulţi dinţi şi cu botul turtit ca ciocul de raţă, mârliţă (*Exos lucius*) (< sl. *štuka*) (DEX)’. Numele unguresc oficial *Csukas* (< *csuka* ‘Hecht’, ‘ştiucă’+ suf. adj. -*s*), iar cel german, *Ebendorf* ‘satul de câmpie’ (< germ. *eben* ‘neted’, *Ebene* ‘şes’ + *Dorf* ‘sat’) (Creţan-Frăţilă 367).

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

ȚIPARI, sat, comuna Coştei – TM, întemeiat în 1881: *Szapárfalva* (Suciu II 213). La 1913: *Szapáryfalva* (Suciu II 213).

Et.: s.m. *țipar* (pl.) ʻpeşte de apă dulce stătătoare, cu corpul lung şi subțire, aproape cilindric, acoperit cu solzi mărunți şi cu un strat de mucus, cu mustăți la gură, întrebuințat mai mult ca nadă; chişcar (*Misgurnus fossilis*) (DEX)ʼ. Forma *Szapáryfalva* este o încercare de redare a rom. *Tipari* (*Szapáry* + magh. *falva* ʻsatʼ).

BIBLIOGAFIE. ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

AUT = „Analele Universității (de Vest). Seria Ştiințe filologice”, Timişoara, I, 1963 ş.u.

CADE = I.-A. Candrea, *Dicționarul limbii române din trecut şi de astăzi* (Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”), partea I, Bucureşti, 1931.

Capidan, *Megl.* = Th. Capidan, *Meglenoromânii*, vol. I, *Istoria şi graiul lor*, Bucureşti, 1925; vol. II, *Literatura populară la meglenoromâni*, Bucureşti, 1928; vol. III, *Dicționar meglenoromân*, Bucureşti, f.a.

Crețan-Frățilă = Remus Crețan, Vasile Frățilă, *Dicționar geografic-istoric şi toponimic al județului Timiş*, Timişoara, Editura Universității de Vest, 2007.

DA = *Dicționarul limbii române*, tomul I: A-B, 1913; tomul I, partea a II-a: C, 1940, tomul I, partea a III-a: *D-de*, 1949; tomul II, partea I, F-I, 1934; tomul II, partea a II-a, fasc. I: *J-ladă*, 1937; tomul II [partea a III-a]: *ladă-lojniță* [fără editură, fără an]. (Academia Română).

DELR = Gheorghe Bolocan, Elena Şodolescu-Silvestru, *Dicționarul entopic al limbii române*, SCO I, 1995, p. 67-1001; SCO II, 1996, p. 179-239.

DEX = *Dicționarul explicativ al limbii române*, Bucureşti, EA, 1975; ed. a II-a, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1996.

DFNFR = Dicționar de frecvență a numelor de familie din România (DFNFR), vol. I, A-B, Craiova, Editura Universitaria, 2003, redactor responsabil prof. univ. dr. Teodor Oancă.

DLR = *Dicționarul limbii române*, serie nouă, Bucureşti, 1965 ş.u.

DLRM = *Dicționarul limbii române moderne*, Bucureşti, EA, 1958.

Drăganu, *Românii* = Nicolae Drăganu, *Românii în veacurile IX–XIV pe baza toponimiei şi a onomasticei*, Bucureşti, 1933.

DSB = *Dicționarul subdialectului bănățean*, redactor coordonator Vasile Şerban, vol. I-II, redactor Sergiu Drincu, vol. II-IV, redactor Maria Purdela Sitaru, Timişoara, TUT, 1985-1988.

DTB I = Vasile Frățilă, Viorica Goicu, Rodica Suflețel, *Dicționarul toponimic al Banatului*, I (A-B), Timişoara, TUT, 1985.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

DTB II-III = Viorica Goicu, Rodica Sufleţel, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, II (C), III (D-E), Timişoara, TUT, 1985, 1986.
DTB IV-V-VI = Vasile Frăţilă, Viorica Goicu, Rodica Sufleţel, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, IV (F-G), V (H-L), VI (M-N), Timişoara, TUT, 1986, 1987, 1988.
DTB VII = Viorica Goicu, Rodica Sufleţel, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, VII (O), Timişoara, Editura Amphora, 1994.
DTB, R = Vasile Frăţilă, Viorica Goicu, Rodica Sufleţel, *Dicţionarul toponimic al Banatului (R)*, în SCO, nr. 7, Craiova, Editura Universitaria, 2002, p. 267-327.
DTRO I-VII = *Dicţionarul toponimic al României. Oltenia*, Craiova, Editura Universitaria, I-VII (1993-2007) (sub redacţia prof. univ. dr. Gh. Bolocan).
EA = Editura Academiei.
Frăţilă, STD = Vasile Frăţilă, *Studii de toponimie şi dialectologie*, Timişoara, Editura Excelsior Art, 2002.
Frăţilă, *Toponimie almăjeană* = Vasile Frăţilă, *Toponimie almăjeană*, în *Studia in honorem magistri Alexandru Metea*, Timişoara, Editura Universităţii de Vest, 2008, p. 201-215.
GS = „Grai şi suflet", Bucureşti, 1924-1937.
Gămulescu, *Elemente* = Dorin Gămulescu, *Elemente de origine sârbocroată ale vocabularului dacoromân*, Bucureşti-Pancevo, 1974.
Ioniţă, *Contribuţii I* = Vasile C. Ioniţă, *Contribuţii lingvistice. Onomastică. Lexicologie*, I, Timişoara, Editura Eurostampa, 2003.
Ioniţă, *Contribuţii II* = Vasile C. Ioniţă, *Contribuţii lingvistice. Onomastică. Lexicologie*, II, Reşiţa, Editura Inter Graf, 2004.
Ioniţă, *Contribuţii III* = Vasile C. Ioniţă, *Contribuţii lingvistice. Onomastică. Lexicologie*, III, Reşiţa, Editura Banatul Montan, 2006 (apărut în 2007).
Ioniţă, *Glosar* = Vasile C. Ioniţă, *Glosar toponimic Caraş-Severin*, Reşiţa, Casa Corpului Didactic, 1972.
Ioniţă, *Nume* = Vasile C. Ioniţă, *Nume de locuri din Banat*, Timişoara, Editura Facla, 1982.
Iordan, *Top. rom.* = Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, Bucureşti, EA, 1963.
Iordan, DNFR = Iorgu Iordan, *Dicţionar al numelor de familie româneşti*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1983.
Grković = Milica Grković, *Rečnik ličnich imena kod srba*, Beograd, 1977.
Kisch, *Das Banat* = Gustav Kisch, *Das Banat im Spiegel seiner Ortsnamen*, Timişoara, 1928.
Kisch, *Siebenbűrgen* = Gustav Kisch, *Siebenbűrgen im Lichte der Sprache*, Hermannstadt, 1929.
Kiss Lajos, FNESz I-II = Kiss Lajos, *Főldrajzinevek etimológiai szotara*, Budapest, 1980.
MDE = *Micul dicţionar enciclopedic*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1978.
Neiescu, *Berzasca* = Ileana Neiescu, *Din toponimia comunei Berzasca (jud. Caraş-Severin)*, în „Cercetări de lingvistică", XV, 1970, p. 301-304.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)

Papahagi, DDA = Tache Papahagi, *Dicţionarul dialectului aromân (general şi etimologic)*, ed. a II-a, Bucureşti, EA, 1974.
Paşca, *Glosar* = Ştefan Paşca, *Glosar dialectal alcătuit după material dialectal cules de corespondenţi din diferite regiuni*, Bucureşti, 1928.
Pătruţ, OR = Ioan Pătruţ, *Onomastică românească*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1980.
Pătruţ, *Studii* = Ioan Pătruţ, *Studii de limba română şi slavistică*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1974.
Petrovici, SDT = Emil Petrovici, *Studii de dialectologie şi toponimie*, Bucureşti, EA, 1970 (volum îngrijit de I. Pătruţ, B. Kelemen şi I. Mării).
Poghirc, *L'Hydrominie* = Cicerone Poghirc, *L'Hydrominie roumaine*, în „Linguistique Balcanique", Sofia, XVII, 3, 1974, p. 35-63.
Porucic, *Lexicon* = Theodor Porucic, *Lexiconul termenilor entopici din limba română*, Chişinău, 1931.
RS = „Romanoslavica", Bucureşti, I, 1958 ş.u.
Skok I-III = Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, t. I-III, Zagreb, 1971-1973.
Suciu I-II = Coriolan Suciu, *Dicţionar istoric al localităţilor din Transilvania*, I-II, Bucureşti, EA, 1967, 1968.
Sufleţel, *Termeni geografici* = Rodica Sufleţel, *Termeni geografici populari din Banat*, în *Filologie XXV. Seria Lingvistică*, Timişoara, TUT, 1982, p. 81-85.
Sufleţel, *Termeni hidrografici* = Rodica Sufleţel, *Termeni hidrografici în toponimie* (I), în *Caietul Centrului de Studii*, II, Timişoara, TUT, 1984, p. 74-80.
Tomici, *Onomastica* = Mile Tomici, *Onomastica sârbilor şi a croaţilor din România*, Bucureşti, EA, 2006.
TTRT Sălaj = Tezaurul toponimic al României. Transilvania (TTRT). Judeţul Sălaj, Bucureşti, EA, 2006 (redactori Eugen Pavel, Augustin Pop, Ion Roşianu, Gabriel Vasilui).
Udolph, *Studien* = Jürgen Udolph, *Studien zu slavischen Gerwässernman und Gerwässerbezeichnungen*, Heidelbeg, Carl Winter-Universitätetsverlag, 1977.

NOMS DE LIEUX DU BANAT, PROVENANT D'APPELATIFS TOPIQUES

(Résumé)

Dans cet article, l'auteur s'occupe des noms de lieux actuels du Banat, sur une aire qui comprend les départements du Timiş et du Caraş-Severin, ainsi que les communes du département d'Arad situées au sud du fleuve Mureş, et encore du département du Mehedinţi, de l'entrée du Danube sur le territoire roumain - villages de Svinița, Plavişevița, Ieşelnița - jusqu'à Orşova comprise. Ces noms de lieux ont à la base des noms roumains qui font référence à la configuration du terrain (des élévations ou des creux), aux constituants du sol ou à d'autres caractéristiques du terrain, aux eaux et à l'humidité du terrain, à la flore et à la faune.

BDD-A6397 © 2007 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:52:26 UTC)